

ΓΡΑΠΤΕΣ ΠΡΟΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΜΑΪΟΥ-ΙΟΥΝΙΟΥ 2018

ΜΑΘΗΜΑ: ΙΣΤΟΡΙΑ

ΤΑΞΗ: Β΄ Γυμνασίου

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ: Παρασκευή, 08 Ιουνίου 2018

ΧΡΟΝΟΣ: 2 ώρες

ΓΕΝΙΚΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ:

- α) Να γράφετε μόνο με μπλε ή μαύρο μελάνι.
- β) Δεν επιτρέπεται η χρήση διορθωτικού.
- γ) Όλες οι απαντήσεις να δοθούν στα φύλλα εξέτασης.

Το εξεταστικό δοκίμιο αποτελείται από έξι (6) σελίδες

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

(ΜΟΝΑΔΕΣ 4)

Να απαντήσετε **ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ** και στις **ΔΥΟ (2)** ερωτήσεις.
Κάθε ερώτηση βαθμολογείται με **δύο (2)** μονάδες.

1. Να γράψετε στα φύλλα εξέτασής σας, δίπλα από τον αριθμό της **στήλης Α΄**, το αντίστοιχο ορθό γράμμα της **στήλης Β΄**.
Προσοχή: Στη στήλη Β΄ περισεύει ένα σημείο. **(μον.4 x 0,5 = 2)**

ΣΤΗΛΗ Α΄			ΣΤΗΛΗ Β΄
1.	Μωάμεθ	α.	Πιστός εν Χριστώ Βασιλεύς
2.	Φώπιος	β.	Γ΄ Σταυροφορία
3.	Ηράκλειος	γ.	Εγίρα
4.	Ριχάρδος Α΄ Λεοντόκαρδος	δ.	Χριστόγραμμα
		ε.	Μυριόβιβλος

2. Να προσδιορίσετε αν το περιεχόμενο των ακόλουθων προτάσεων είναι **«σωστό»** ή **«λάθος»**, γράφοντας στα φύλλα εξέτασής σας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση.

(μον. 4 x 0,5 = 2)

- α) Ο Ιουστινιανός Α΄ κατέστειλε με αποφασιστικότητα την εξέγερση των δήμων στον Ιππόδρομο.

- β) Οι Βυζαντινοί νίκησαν τους Σελτζούκους Τούρκους στη μάχη στο Μυριοκέφαλο της Φρυγίας το 1176.
- γ) Ο Βασίλειος ο Β΄ ηττήθηκε από τους Βούλγαρους στη μάχη στο Κλειδί, το 1014.
- δ) Το κάστρο της Καντάρας αποδεικνύει το ενδιαφέρον των Κομνηνών για την άμυνα της Κύπρου.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

(ΜΟΝΑΔΕΣ 6)

Να απαντήσετε σε **ΔΥΟ (2) ΜΟΝΟ** από τις πιο κάτω ερωτήσεις.
Κάθε ερώτηση βαθμολογείται με τρεις (3) μονάδες.

1. Να γράψετε κατατοπιστικά σημειώματα για τα πιο κάτω, με βάση τα ζητούμενα των παρενθέσεων:
- α) Δυνατοί (ποιοι τους αποτελούσαν, πώς δημιουργήθηκαν) (μον. 1)
- β) Χρυσόβουλο (τι ήταν, δύο προνόμια που παραχωρήθηκαν στους Βενετούς) (μον. 1)
- γ) Σταυροφορίες (ορισμός, δύο (2) παράγοντες που συνέβαλαν στη διαμόρφωσή τους) (μον. 1)
2. α) Να εξηγήσετε δύο (2) λόγους που κατέστησαν αναγκαία την αναθεώρηση και την κωδικοποίηση των νόμων από τον αυτοκράτορα Ιουστινιανό Α΄. (μον. 1)
- β) Να γράψετε τέσσερα (4) έργα τα οποία περιλαμβάνονται στο νομοθετικό έργο του Ιουστινιανού. (Απλή αναφορά) (μον. 1)
- γ) Να εξηγήσετε γιατί είναι σημαντικό το νομοθετικό έργο του Ιουστινιανού μέχρι σήμερα. (μον. 1)
3. α) Τι ήταν η Εικονομαχία; (μον.0,5)
- β) Να αναφέρετε και να εξηγήσετε τρία (3) αίτια της Εικονομαχίας. (μον.1,5)
- γ) Να γράψετε δύο (2) συνέπειες που είχε η Εικονομαχία για το Βυζάντιο. (μον.1)

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

(ΜΟΝΑΔΕΣ 6)

Από τις τρεις (3) ερωτήσεις να απαντήσετε **ΜΟΝΟ** στις δύο (2).
Κάθε ερώτηση βαθμολογείται με τρεις (3) μονάδες.

Η αντιγραφή των πηγών (μερική ή ολική) απαγορεύεται.

I.

Ευρισκόμενοι στο Μιλάνο κάτω από καλούς οίωνους και αναζητούντες με φροντίδα κάθε τι που θα απέβαινε ωφέλιμο στο γενικό καλό, μεταξύ άλλων πραγμάτων, τα οποία θα μπορούσαν να εξυπηρετήσουν την πλειοψηφία των ανθρώπων, πιστεύσαμε ότι έπρεπε...να παραχωρήσουμε στους χριστιανούς και σε όλους τους υπηκόους μας την ελεύθερη άσκηση των λατρευτικών τους καθηκόντων στη θρησκεία της επιλογής τους [...].

(Femand Lot, La fin du monde antique, σελ. 32, Β. Ασημομύτης-Γ.Γρυντάκης-Θ.Κατσουλάκος-Σ.Κόνδης-Β. Σκουλάτος, Η πολιτισμική προσφορά του ελληνισμού από την Αρχαιότητα ως την Αναγέννηση, ΟΕΔΒ, Αθήνα 1997)

II.

Όλοι οι λαοί μας οφείλουν να ακολουθήσουν την πίστη που μετέδωσε στους Ρωμαίους ο απόστολος Πέτρος, [...] δηλαδή την αναγνώριση της Αγίας Τριάδας, του Πατρός, του Υιού και του Αγίου Πνεύματος. Αυτοί που ακολουθούν αυτή την πίστη έχουν το δικαίωμα να ονομάζονται Χριστιανοί ορθόδοξοι. Οι λοιποί θεωρούνται αιρετικοί και αφορισμένοι. Οι τόποι λατρείας τους δεν έχουν δικαίωμα να ονομάζονται εκκλησίες. Ο θεός θα τους τιμωρήσει και στη συνέχεια εμείς.

(Θεοδοσιανός Κώδικας, 16,1,2, μετάφρ. Β.Σκουλάτου, Ασημομύτης-Γ.Γρυντάκης-Θ.Κατσουλάκος-Σ.Κόνδης-Β. Σκουλάτος, Η πολιτισμική προσφορά του ελληνισμού από την Αρχαιότητα ως την Αναγέννηση, ΟΕΔΒ, Αθήνα 1997)

1. Μελετώντας τα πιο πάνω παραθέματα και με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις, να απαντήσετε στα πιο κάτω:

α) Σε ποια συμφωνία αναφέρεται το παράθεμα **I.**, ποιοι το υπέγραψαν και τι περιλάμβανε; **(μον. 1,5)**

β) Με βάση τις πληροφορίες του παραθέματος **II.**, τι προνοεί το αυτοκρατορικό διάταγμα για την αρχαία θρησκεία και τους οπαδούς της; **(μον. 0, 75)**

γ) Αφού συγκρίνετε τα δύο (2) παραθέματα, να εξηγήσετε ποιος από τους δύο αυτοκράτορες είναι, κατά την άποψή σας, πιο φιλελεύθερος και διαλλακτικός και γιατί; **(μον. 0, 75)**

[...] Με το θεσμό των θεμάτων δημιουργήθηκαν οι προϋποθέσεις για τη συγκρότηση ενός ισχυρού εντόπιου στρατού, πράγμα που απάλλαξε κι αυτό την αυτοκρατορία από τη δαπανηρή στρατολόγηση αλλοδαπών μισθοφόρων, που δεν ήταν πάντοτε ούτε αφοσιωμένοι, ούτε επαρκείς. Εκτός από τους στρατιώτες των ακριτικών περιοχών και από τα βυζαντινά επίλεκτα σώματα που απαρτίζονταν κυρίως από τα πολεμικά φύλα της Μ. Ασίας και του Καυκάσου, ένας σημαντικός ακόμη αριθμός βυζαντινών γεωργών έλαβε «στρατιωτικά κτήματα» με τη

δέσμευση να προσφέρει στρατιωτική υπηρεσία. Αργότερα προστέθηκαν ως στρατιώτες στα θέματα της Μ. Ασίας πολλοί Σλάβοι από αυτούς που εγκατέστησε εκεί η βυζαντινή κυβέρνηση. Με τον τρόπο αυτό αυξήθηκαν οι βυζαντινές στρατιωτικές δυνάμεις στα πλαίσια ενός υγιέστερου στρατιωτικού και διοικητικού συστήματος, που ήταν απαλλαγμένο από τις αδυναμίες και τα προβλήματα ασφαλείας, αυτά που συνόδευαν το παλαιό σύστημα της στρατολογήσεως μισθοφόρων.[...]

G.Ostrogorsky, Ιστορία του Βυζαντινού Κράτους , Α' σ.164-165

2. Μελετώντας το πιο πάνω παράθεμα και με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις, να απαντήσετε στα πιο κάτω:

α) Ποιοι συμμετείχαν στους θεματικούς στρατούς κατά τον 7^ο αιώνα μ Χ. όταν ο θεσμός των θεμάτων γενικεύθηκε; **(μον.1)**

β) Ποιες υποχρεώσεις είχαν οι στρατιώτες των θεματικών στρατών ως αντάλλαγμα για τα στρατιωτικά κτήματα που λάμβαναν; **(μον.1)**

γ) Να αναφέρετε μια θετική και μια αρνητική συνέπεια του θεσμού των θεμάτων. **(μον.1)**

Στις 2 Απριλίου έφτασε εκεί ο σουλτάνος με αναρίθμητο πλήθος ιππικού και πεζικού, και κατασκήνωσε απέναντι από την Πύλη του Αγίου Ρωμανού.[...] Ο ίδιος ο σουλτάνος ήταν ασφαλισμένος με χαρακώματα και σταυρωτούς πασσάλους, έξω από τα οποία βρίσκονταν οι γενίτσαροι και οι ευγενείς του παλατιού [...] Την ίδια μέρα έφτασε και αγκυροβόλησε κοντά στις ακτές της Κωνσταντινούπολης ένα μέρος του στόλου που το αποτελούσαν περίπου 30 τριήρεις και δρόμωνες (ταχυκίνητα πλοία), και 130 άλλα καράβια και πλοιάρια.

Έτσι λοιπόν ο σουλτάνος πλησίασε στην Πόλη και άρχισε να την πολιορκεί με κάθε μέσο και με όλες τις πολεμικές μηχανές που διέθετε περικυκλώνοντας από ξηρά και θάλασσα τα 29 περίπου χιλιόμετρα της περιμέτρου της. Τότε ο αυτοκράτορας διέταξε να τοποθετήσουν τη βαριά σιδερένια αλυσίδα στην είσοδο του λιμανιού, ώστε να εμποδίσει τις εφόδους του εχθρικού στόλου.

Γεώργιος Φραντζής, Η Πολιορκία και Άλωση της Κωνσταντινούπολης

3. Μελετώντας το πιο πάνω παράθεμα και με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις, να απαντήσετε στα πιο κάτω:

α) Να γράψετε τέσσερα (4) πλεονεκτήματα του στρατού των Οθωμανών Τούρκων, όπως αυτά παρουσιάζονται στο πιο πάνω παράθεμα. **(μον.2)**

β) Με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις, να αναφέρετε δύο (2) συνέπειες της Άλωσης της Κωνσταντινούπολης από τους Οθωμανούς Τούρκους. **(μον.1)**

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ (ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ)

(ΜΟΝΑΔΕΣ 4)

Από τις τρεις (3) ερωτήσεις να απαντήσετε **ΜΟΝΟ** στις δύο (2).
Κάθε ερώτηση βαθμολογείται με δύο (2) μονάδες.

Η αντιγραφή των πηγών (μερική ή ολική) απαγορεύεται.

[...] Ο Θεοφάνης και οι χρονογράφοι που τον ακολουθούν κρίνουν πολύ αυστηρά τη μετοικεσία των Κυπρίων το 691[...] και τη χαρακτηρίζουν ανοησία. Το βέβαιο είναι ότι η περιπέτεια της μετοικεσίας στοίχισε ακριβά στους κατοίκους του νησιού, γιατί χάθηκε αρκετός πληθυσμός από τις κακουχίες [...] εγκαταλείφθηκαν και καταστράφηκαν πόλεις και πολλοί κάτοικοι αναγκάστηκαν τελικά να διασκορπιστούν στη Μ. Ασία και να μην επιστρέψουν ποτέ στην αρχική κοιτίδα τους.[...]

Βάσω Νεράντζη, Η βυζαντινή Ιστορία της Κύπρου από τις πηγές

1. Μελετώντας το πιο πάνω παράθεμα και με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις, να απαντήσετε στα πιο κάτω:

α) Να εξηγήσετε τι ήταν η μετοικεσία των Κυπρίων και από ποιον αυτοκράτορα του Βυζαντίου αποφασίστηκε. **(μον.0,75)**

β) Ποιος τίτλος του Αρχιεπισκόπου Κύπρου μαρτυρεί το γεγονός της μετοικεσίας; **(μον.0,25)**

γ) Να αναφέρετε και να εξηγήσετε τέσσερις (4) συνέπειες των αραβικών επιδρομών στην Κύπρο. **(μον. 1)**

2. α) Ποιοι αμφισβήτησαν το Αυτοκέφαλο της Εκκλησίας της Κύπρου και ποια δύο (2) επιχειρήματα προέβαλλαν; **(μον.1,5)**

β) Να εξηγήσετε γιατί ήταν αποφασιστικής σημασίας η αναγνώριση του Αυτοκέφαλου της Εκκλησίας της Κύπρου. **(μον.0,5)**

3. Μελετώντας τις πιο πάνω εικόνες και με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις, να απαντήσετε στα πιο κάτω:

- α) Από πού ήταν παρμένα τα θέματα των μωσαϊκών δαπέδων της Πρωτοβυζαντινής εποχής και γιατί; **(μον.1)**
- β) Κατά την Πρωτοβυζαντινή εποχή διακοσμούσαν με ψηφιδωτά, τμήματα των τοίχων των εκκλησιών. Πού οφείλεται η μεγάλη αξία των κυπριακών ψηφιδωτών παραστάσεων της Πρωτοβυζαντινής εποχής; **(μον.1)**

Οι εισηγητές:

Κατερίνα Καούλλα
Παναγιώτης Νικολαΐδης
Χριστιάνα Ιωάννου
Αλεξία Αλεξάνδρου
Σταύρος Σταύρου

Ο Διευθυντής

Γιώργος Γαβριήλ